

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,

themis@minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,

код згідно з ЄДРПОУ 00015622

**Комітет Верховної Ради України
з питань правової політики**

Кабінет Міністрів України

**Щодо проєктів законів України
(реєстр. № 11133 від 28.03.2024,
реєстр. № 11133-1 від 16.04.2024)**

Міністерство юстиції України спільно з Міністерством фінансів України на виконання доручення Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економіки України Юлії Свириденко від 18.04.2024 № 12420/1/1-24 до звернення Комітету Верховної Ради України з питань правової політики від 17.04.2024 № 04-26/03-2024/84402 опрацювало проєкти законів України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо спрощення участі у судовому засіданні в режимі відеоконференції» (реєстр. № 11133 від 28.03.2024), внесений на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України Фрісом І.П. та іншими (далі – проєкт Закону № 11133), «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України та Кодексу адміністративного судочинства України щодо вдосконалення участі у судовому засіданні в режимі відеоконференції» (реєстр. № 11133-1 від 16.04.2024), внесений на розгляд Верховної Ради України народним депутатом України Бабієм Р.В. (далі – проєкт Закону № 11133-1), та в межах компетенції повідомляє про такі застереження до вказаних законопроєктів.

Щодо проєкту Закону № 11133

Так, проєктом Закону № 11133 пропонується внести зміни до статті 197 Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК України), статті 212 Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК України), статті 195 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України), якими передбачити, що суддя (суддя-доповідач) розглядає заяву про участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції без повідомлення учасників справи. За результатами розгляду заяви постановляється ухвала.

При цьому ухвала про участь учасника справи у судовому засіданні в режимі відеоконференції постановляється суддею (суддею-доповідачем).

СЕД АСКОД

Міністерство юстиції України

№ 66306/5111-4-24/11.2.2 від 01.05.2024

Підписувач Малюська Денис Леонтійович

Сертифікат 382367105294AF9704000000E0444600B549FE01

Дійсний з 16.02.2024 9:54:20 по 16.02.2025 9:54:20

Як зазначається в пояснювальній записці до проєкту Закону № 11133, питання участі у судовому засіданні в режимі відеоконференції вирішується всім складом суду, який розглядає відповідну справу, що істотно уповільнює вирішення цього технічного питання та в цілому створює перешкоди ефективному здійсненню правосуддя, оскільки відповідна ухвала потребує підписів всіх суддів, що входять до складу колегії.

Стратегією розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки, затвердженою Указом Президента України від 11 червня 2021 року № 231/2021, одним із напрямів удосконалення системи правосуддя визначено розгляд справ онлайн незалежно від місцезнаходження сторін.

Удосконалення правового регулювання питання застосування режиму відеоконференції під час розгляду судових справ набуває особливої актуальності в умовах воєнного стану, оскільки значно підвищує ефективність судочинства, скорочує тривалість розгляду справ, покращує доступ до правосуддя.

Водночас питання, які виникають під час колегіального розгляду справи судом, вирішуються більшістю голосів суддів. При ухваленні рішення з кожного питання жоден із суддів не має права утримуватися від голосування та підписання рішення чи ухвали (стаття 35 ЦПК України, стаття 34 ГПК України, стаття 34 КАС України).

Згідно з частиною третьою статті 381 ЦПК України постанова або ухвала суду апеляційної інстанції оформлюється суддею-доповідачем (іншим суддею, якщо суддя-доповідач не згодний з постановою/ухвалою) і підписується всім складом суду, який розглядав справу, *якщо інше не передбачено цим Кодексом*.

Відповідно до частини третьої статті 415 ЦПК України постанова або ухвала суду касаційної інстанції оформлюється суддею-доповідачем (іншим суддею, якщо суддя-доповідач не згодний з постановою/ухвалою) і підписується всім складом суду, який розглядав справу, *якщо інше не передбачено цим Кодексом*.

Отже, процесуальним законодавством передбачаються винятки з обов'язкового підписання ухвали всіма суддями колегії в апеляційній та касаційній інстанції, натомість не передбачаються винятки в частині обов'язкового підписання ухвали всіма суддями колегії у разі колегіального розгляду справ в судах першої інстанції.

При цьому проєкт Закону № 11133 внесення відповідних змін до процесуального законодавства не передбачає, а тому в цій частині потребує доопрацювання.

Щодо проєкту Закону № 11133-1

Проєктом Закону № 11133-1 додатково до змін, запропонованих проєктом Закону № 11133, пропонується також передбачити права представників учасників справи брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції.

Також встановити, що під час дії воєнного чи надзвичайного стану в разі виникнення обставин, які зумовлюють загрозу життю, здоров'ю та безпеці учасників судового процесу, суд може надати можливість свідку, перекладачу, спеціалісту, експерту брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів.

В умовах воєнного стану, коли особиста участь особи в судовому засіданні є не тільки не рекомендованою, але й часто неможливою чи небезпечною для життя та здоров'я такої особи, слід констатувати про необхідність подальшого розширення можливостей використання переваг та здобутків дистанційного розгляду справ, зокрема, шляхом проведення відеоконференції поза межами приміщення суду із використанням власних технічних засобів для цього.

Рішеннями Ради суддів України від 24.02.2022 № 9 «Щодо вжиття невідкладних заходів для забезпечення сталого функціонування судової влади в Україні» та від 14.03.2022 № 10 «Щодо затвердження рекомендацій з організаційних питань роботи суддів в умовах воєнного стану» зверталася увага на необхідність участі сторін судового процесу в судовому засіданні в режимі відеоконференції, а також допустимості розгляду справ з різних приміщень судів, у тому числі з використанням власних технічних засобів у разі, якщо провадження розглядається колегіально і колегія суддів не може зібратись в одному приміщенні.

Застереження щодо запропонованих проектом Закону № 11133-1 змін в частині постановлення ухвали про участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції є аналогічними до застережень, висловлених до проекту Закону № 11133.

Зважаючи на те, що проектом Закону № 11133-1 охоплюється ширше коло питань, які необхідно врегулювати для забезпечення належного застосування режиму відеоконференції, Міністерство юстиції України підтримує вказаний законопроект.

Зазначаємо, що у Верховній Раді України зареєстровано поданий Кабінетом Міністрів України проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо цифровізації судочинства та удосконалення наказного провадження у цивільному судочинстві» (реєстр. № 9090 від 10.03.2023).

Вказаним проектом Закону пропонується, зокрема, передбачити можливість проводити судові засідання в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів в порядку, визначеному процесуальним законом, в умовах воєнного чи надзвичайного стану в разі виникнення обставин, які зумовлюють загрозу життю, здоров'ю та безпеці судді; уточнення окремих положень ГПК України, КАС України та ЦПК України щодо можливості участі судді, свідка, перекладача, спеціалісті, експерта, секретаря судового засідання у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів.

Крім того, надсилаємо позицію Міністерства фінансів України щодо положень проекту Закону № 11133-1.

Додаток: на 3 арк.

Міністр

Денис МАЛЮСЬКА